

Arkivsök fakta om bränder och brandskydd

Uppgifter om brandskyddets lokala utveckling finns i arkiv, lokala tidningar och fackpress. De som vill fördjupa sig kan börja i arkiven som finns i alla kommuner. Arkiven hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättsskipningen och förvaltningen samt för forskningens behov. Där finns brandkårshistoria och uppgifter om hur organisationen byggdes upp samt rapporter från insatser, tjänstgöringstider, löner mm. I och med kommunsammanläggningarna har mycket av det äldre materialet hamnat i den nya kommunens arkiv. Exempelvis har Karlstads kommunarkiv handlingar från nio upphörda kommuner samt Karlstads stad. Äldre sockenarkiv är också bevarade, men då på landsarkiven.

I kommunarkiven finns handlingar från kommunens alla verksamheter. För brandhistorien är arkiv om bygglov och stadsplanering intressanta liksom fullmäktigehandlingar som berör brandförsvarets frågor om sotningen, vattenledningssystem, civilförsvaret och luftskyddsfrågor, försäkringar, tillståndsärenden, personallistor och brandstationer. Ofta finns en arkivhandläggare på räddningstjänsten. Alla arkiv har förteckningar

De ca 1400 notiser som samlats kring Värmlands brandhistoria kommer ofta från tidningsnotiser. Äldre, mikrofilmade årgångar, finns på många bibliotek. Vissa årgångar är scannade och sökbara via Kungl. Bibliotekets hemsida (www.kb.se). Tingsböcker och protokoll från häradsrätter har ibland renskrivits och där finns många notiser om bränder och utslag om brandstod. Släktforskare har tillgång till dödsböcker där det ibland kan finnas notiser om dödsfall, men då är sökning begränsad till en socken och man vet ofta vem som drabbats.

Brandstodsbolagens (Länsförsäkringar med vissa undantag) har arkiv med viktiga pusselbitar om försäkrade byggnader men också om villkor och krav. Hos Riksarkivet finns Brandförsäkringsverket (1782-1928) och Tarifföreningen (1898-1921) material finns inskannat och kan läsas direkt på www.svar.se. Behörighet behövs.

Sockenböcker, hembygdsböcker, stadshistorier, landskapsbeskrivningar och böcker om större företag t.ex. jubileumsskrifter berättar om inträffade bränder men även hur skyddet har byggts upp. Företagen kan ha egna arkiv (ex Länsförsäkringar Värmland) eller deponerat dem hos Värmlandsarkiv.

Tidningen Hvar 7 Dag 1899-1930 finns inbunden och har hjälpt oss med underlag till en lista över stora olyckor. Vissa artiklar finns i äldre facktidningar där man ofta beskrivet större bränder.

Polisen var kommunal fram till 1965. Brandutredningar innan dess finns ofta i stadsfiskalens arkiv.

Under åren har också brandpersonal gjort egna klippböcker och har äldre fotografier som kan var av mycket stort intresse. Fråga och intervju dem. En del heltidskärer lät televaktspersonal gör urklipp ur dagspressen.

Sammanställt av Värmlands Brandhistoriska Klubb oktober 2012.